

Het *leeft* in Westernnieland!

Leefomgeving → Waarde(n)volle ruimte voor mensen!

Het *leeft* in Westernieland!

Inwonersonderzoek naar de leefbaarheid in Westernieland

In opdracht van Vereniging Dorpsbelangen Westernieland
Drs. Jannie Rozema
Hanzehogeschool Groningen
Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte*
Juni 2010

Samenvatting

De Vereniging Dorpsbelangen Westernieland heeft het plan opgevat om een dorpsvisie voor Westernieland op te stellen. Een dorpsvisie is het startschot om de kwaliteiten van het dorp en haar inwoners verder te ontwikkelen. Daarom wordt de dorpsvisie in samenspraak met de inwoners van Westernieland opgesteld. Als eerste stap is geïnterviewd hoe de inwoners de kwaliteit van hun leefomgeving van Westernieland en het buitengebied ervaren. Deze gegevens zijn noodzakelijk om het gesprek met de inwoners aan te gaan. In opdracht van de Vereniging Dorpsbelangen heeft een werkgroep dit onderzoek uitgevoerd. Centraal in het onderzoek staat de onderzoeksvraag:

Wat vinden inwoners van de leefbaarheid in Westernieland?

Ten aanzien van de volgende aspecten:

- **het wonen en de omgeving;**
- **de voorzieningen;**
- **de sociale omgeving en het verenigingsleven;**
- **de kansen voor de lokale economie;**
- **de toegankelijkheid, het vervoer en de veiligheid.**

Het onderzoek is uitgevoerd met een uitgebreide vragenlijst, ontleend aan de methodiek van de Dorpsspiegel van de gemeente Opsterland. De vragenlijst is door de leden van de uitvoerende werkgroep van Dorpsbelangen verspreid onder 214 inwoners. Hiervan hebben 109 inwoners de vragenlijst geretourneerd, dat is een responspercentage van 52%. De respondentengroep is voor geslacht, leeftijd en huishoudengrootte representatief voor de populatie van Westernieland.

Belangrijkste resultaten uit het onderzoek zijn:

1. Inwoners van Westernieland zijn tevreden over hun woning en hun leefomgeving. Zij voelen zich thuis in Westernieland. Wel maken de inwoners zich zorgen over de veiligheid voor de kinderen in het dorp. Met name de verkeersveiligheid van de Dirk Wierengastraat en de schoolroutes worden als verkeersonveilig ervaren. De inwoners van Westernieland vinden dat ze een mooie cultuurhistorische erfenis hebben, waar meer aandacht aan geschonken mag worden.
2. In Westernieland zijn geen voorzieningen voor de dagelijkse levensbehoeften. De inwoners doen hun boodschappen, etc. in buurdorpen als Baflo, Winsum, Eenrum en Uithuizen. Voor culturele behoeften gaan de inwoners naar Baflo, Winsum, Delfzijl en natuurlijk Groningen. Desgevraagd noemen de inwoners veel voorzieningen die er vroeger wel waren en nu gemist worden. Een aantal voorzieningen is nieuw als een informatiesteunpunt voor vragen aan de gemeente en een internetplek om centraal boodschappen te bestellen, beide zouden in het Dorpshuis kunnen komen.
3. Tweederde van de inwoners is lid van een vereniging binnen of buiten het dorp. Toch geven de inwoners aan, dat zij voor hun sociale contacten niet (alleen) aangewezen zijn op het dorp. De inwoners zijn sterk de mening toegedaan, dat goede burens om elkaar denken en dat het verenigingsleven de saamhorigheid in het dorp versterkt. Er wordt afstand tussen nieuwkomers en 'oude' inwoners gevoeld, waardoor een aantal mensen zegt zich geen echte Westernieler te voelen.
4. Toerisme wordt als een kans voor Westernieland gezien. De inwoners noemen veel ideeën voor de stimulering van de lokale economie. Minicamping, bed & breakfast, kanoroutes, meer wandel- en fietspaden moeten er toe leiden dat meer mensen het dorp aandoen. Deze ideeën kennen voor sommigen ook een keerzijde: enkele inwoners benadrukken de rust, die Westernieland kenmerkt. Dat moet ook zo blijven.

5. De verkeersveiligheid op de Dirk Wierengastraat wordt als een probleem ervaren voor kinderen, ouderen en minder validen. Dat wordt veroorzaakt door het parkeren van auto's op de trottoirs, losse tegels en het ontbreken van op- en afritten vanaf de trottoirs. De inwoners van Westernieland voelen zich thuis en op straat veilig. Wel vinden zij, dat de straatverlichting verbeterd kan worden door meer lichtpunten te plaatsen en door de bomen te snoeien, zodat takken het licht niet belemmeren. De inwoners maken voor hun woon-werkverkeer met name gebruik van de auto. Inwoners wensen voor het openbaar vervoer een frequentere busverbinding met Baflo voor de aansluiting op de trein.
6. De rapportcijfers zien er samengevat zo uit:

Indicator Kwaliteit van Leefomgeving	Gemiddelde cijfer
Wonen	6.5
Zorg voor dagelijkse voorzieningen	5.2
Sociale relaties	6.8
Kans op werk en inkomen	5.5
Veiligheid en vervoer	5.9
Algemene waardering inwoners over Westernieland	7.0

In zijn algemeenheid kan gesteld worden, dat de inwoners van Westernieland tevreden zijn over hun woon – en leefomgeving. Men mist voorzieningen op het dorp, die er vroeger wel waren. Men is ontevreden of bezorgd over de infrastructuur (wegen, paden en verlichting), het onderhoud daaraan en de verkeersveiligheid. Die zaken liggen deels buiten de invloedssfeer van de inwoners. De inwoners hebben ideeën voor nieuwe bedrijvigheid in het dorp; voor alles is de inwoner gesteld op Westernieland als plek van *rust en ruimte*!

Voorwoord

De Vereniging Dorpsbelangen Westernieland wil graag de volgende personen bedanken voor de ondersteuning van het inwonersonderzoek:

- Alle inwoners van Westernieland en buitengebied, die het de moeite waard vonden om de vragenlijst uitgebreid in te vullen. Heel hartelijk bedankt!
- Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen die het vertrouwen aan de werkgroep Dorpsspiegel schonk om het inwonersonderzoek uit te voeren. Speciale dank gaat uit naar de secretaris Koos Eising, die veel werk voor en achter de schermen doet.
- De (oud)wethouders van de gemeente de Marne Jeen Hiemstra en Herwil van Gelder voor het financieel faciliteren van dit onderzoek.
- De studenten van de Hanzehogeschool die de gegevens in het statistisch programma SPSS invoerden. Bianca Dijkstra, Berber Kooistra, Lara Jahns, Marcel Haverkamp en Tjeerd Bosgraaf: bedankt! Tegelijkertijd met dit onderzoek voeren deze studenten in Westernieland een eigen diepteonderzoek uit naar de beleving van ouderen, woningbezitters, kinderen en boeren in Westernieland. Over deze onderzoeken wordt apart gerapporteerd. De resultaten kunnen worden gezien als een aanvulling op dit inwonersonderzoek. In juni 2010 worden deze onderzoeken afgerond.
- Mevrouw drs. Jannie Rozema, verbonden als onderzoeker *Leefomgeving* aan het kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte*, die bereid was om de gegevens te analyseren en dit rapport "*Het leeft in Westernieland*" te schrijven. Tevens is zij begeleider van de studentengroep en verantwoordelijk voor de kwaliteit van de studentenonderzoeken.

Westernieland, juni 2010

Inhoud

	pagina
Samenvatting	4
Voorwoord	7
1. Leefbaarheid in Westernieland	10
1.1 Westernieland van 1000 na Chr. tot 2040?	
1.2 Kwaliteit van Westernieland	
1.3 Leeswijzer	
2. Methode van onderzoek	13
2.1 Vragenlijst	
2.2 Respondenten	
2.3 Gegevensverwerking	
3. Resultaten	19
3.1 Waardering Leefomgeving van Westernieland	
3.2 Werk en vervoer	
3.3 Sociale omgeving	
3.4 Verenigingsleven	
3.5 Voorzieningen	
3.6 Westernieland en omgeving	
3.7 Wonen	
3.8 Veiligheid en Overlast	
3.9 Leefbaarheid van het dorp	
3.10 Verkeer en wegen	
3.11 Kinderen en jeugd	
3.12 Gebouwen in het dorp	
3.13 Cultuurhistorie	
3.14 Minder validen	
3.15 Waardering van Westernieland	
4. Conclusie en discussie	40
4.1 Conclusie	
4.2 Discussie	

Bijlagen

- Bijlage 1. Vragenlijst
- Bijlage 2. Aankondiging van het inwonersonderzoek Nijlandster Krant, nr. 1 2010
- Bijlage 3. Frequentieoverzichten van alle vragen uit de vragenlijst
- Bijlage 4. Ideeën en suggesties (vraag 17)
- Bijlage 5. Suggesties voor verbetering van de vragenlijst

Bijlagen zijn gebundeld in een appendix.

1. Leven in Westernieland

1.1 Westernieland van 1000 na Chr. tot 2040?

Westernieland is een dorp met een lange geschiedenis. Je zou bijna kunnen zeggen, dat Westernielanders er altijd al zijn geweest. Zij hebben zich staande weten te houden in tijden van dijkdoorbraken en overstromingen, oorlogen en economische crises. Anno 2010 – 2040 ‘dreigt’ een nieuwe uitdaging voor Westernieland: de bevolkingsdaling met de daarbij behorende vergrijzing en ontgroening. Deze bevolkingskrimp met een veranderende bevolkingssamenstelling doet zich voor in Noord- en Oost-Groningen en dus ook in de gemeente De Marne.

In 2040 lijkt sprake te zijn van een derde minder bewoners in Westernieland, die bovendien voor 40% uit 65-plussers bestaat. Als een willekeurige Westernieler in 2010 wordt gevraagd, wat hij van deze prognose vindt, zal hij zijn schouders ophalen en zeggen: “Dan is het nog steeds mooi rustig wonen hier. Na ons de zondvloed!”. Een begrijpelijke reactie.

Een andere samenstelling van de bevolking brengt echter andere veranderingen met zich mee. Welke veranderingen dat precies zijn, is lastig in te schatten. Gesteld is wel dat een perifere ligging een groeiende achterstand oplevert voor inkomens-, opleidingsniveau en huizenprijzen. Kansrijke jongeren vertrekken en woningbezitters zien de waarde van hun huis dalen. Dat is een somber perspectief. Zal Westernieland (uit ca. 1000 na Chr.) het jaar 2040 wel halen?

1.2 Kwaliteit van Westernieland

De Vereniging Dorpsbelangen Westernieland heeft op zich genomen om in 2010 een dorpsvisie voor Westernieland op te stellen. “Een dorpsvisie is een plan voor het dorp voor de middellange termijn: een rode draad voor het bestuur van dorpsbelangen, dat aangeeft wat er leeft in het dorp, en waarmee de dorpsbelangenorganisatie zich bezig zou moeten houden op het gebied van leefbaarheid. Alle wensen en ideeën vanuit de dorpsbewoners en dorpsorganisaties worden op

papier gezet. Iedereen wordt uitgenodigd om mee te doen. Het verstevigt de band tussen het bestuur van dorpsbelangen en de dorpsbewoners” (www.groningerdorpen.nl).

Een dorpsvisie voor Westernieland kan de bewoners inspireren om kwaliteiten van het dorp te behouden en te ontwikkelen. Daarom is het een onmisbaar middel als de toekomst (schijnbaar) onder druk staat, zoals in 1.1 geschetst. Dorpsbewoners kunnen met elkaar maatregelen voorstellen om de kwaliteit van de leefomgeving te versterken. Die samenwerking creëert het draagvlak onder de inwoners en met de gemeente De Marne. Na de uitvoering van de maatregelen kunnen de dorpsbewoners evalueren of de maatregelen effectief waren¹.

Het voornemen van de Vereniging Dorpsbelangen wordt ondersteund door de gemeente De Marne, die graag ziet dat dorpen hun leef- en woonkwaliteiten benoemen en aangeven hoe zij die verder willen ontwikkelen en wat zij daarbij nodig hebben. De gemeente De Marne wil steeds meer bewoners betrekken in het beleid en de uitvoering van maatregelen die de leefomgeving van de bewoners betreffen. Het maken van een dorpsvisie is een bottom up proces dat de kracht van het zelforganiserend vermogen laat zien. De gemeente kan dit proces uitstekend faciliteren.

---

¹ Dit kan je zien als een ‘dorpsbeleidscyclus’:

- stap 1: het uitvoeren van grootschalig kwantitatief onderzoek onder de dorpsbewoners om te onderzoeken hoe zij hun leef- en woonggeving ervaren;
- stap 2: op basis van deze resultaten het ontwikkelen van een dorpsvisie en het formuleren van maatregelen om de woon- en leefkwaliteit te versterken;
- stap 3: het uitvoeren van de maatregelen;
- stap 4: het evalueren van de uitvoering van de maatregelen en het bijstellen van visie, maatregelen en uitvoeringsplannen.

Om een dorpsvisie te kunnen opstellen is het nodig om te weten hoe de huidige bewoners van Westernieland de kwaliteit van hun leefomgeving van Westernieland ervaren. De onderzoeksvraag luidt:

Wat vinden inwoners van de leefbaarheid in Westernieland?

Ten aanzien van de volgende aspecten:

- **het wonen en de omgeving;**
- **de voorzieningen;**
- **de sociale omgeving en het verenigingsleven;**
- **de kansen voor de lokale economie;**
- **de toegankelijkheid, het vervoer en de veiligheid.**

De waardering van de bewoners levert de diagnose op hoe Westernieland er anno 2010 voorstaat. Samen met de inventarisatie van wensen en ideeën zijn dit de gespreksonderwerpen in de komende inwonersbijeenkomsten. Die besprekingen, discussies en de prioriteitstelling levert de Vereniging Dorpsbelangen Westernieland voldoende stof om de dorpsvisie te kunnen opstellen. Het onderzoeken wat de inwoners van de leefomgeving vinden wordt in 2010 voor het eerst gedaan. Als de onderzoeken in komende jaren worden herhaald, worden de effecten van veranderingen en maatregelen zichtbaar. Westernieland kan zich vanaf nu vergelijken met hoe het was in 2010.

1.3. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek naar de leefomgeving is uitgevoerd. In hoofdstuk 3 worden de kenmerken en meningen van de inwoners beschreven en geanalyseerd. In hoofdstuk 4 worden conclusies uit het onderzoek getrokken. De bijlagen zijn samengevoegd in een aparte bundel bij dit rapport.

2. Methode van onderzoek

2.1 Vragenlijst *Leefbaarheid Westernieland*

Voor het inwonersonderzoek in Westernieland is een vragenlijst (bijlage 1) ontwikkeld, waarmee in het voorjaar van 2010 gegevens van inwoners van Westernieland zijn verzameld. De vragenlijst kan over een paar jaar opnieuw worden gebruikt, zodat de nieuwe situatie met gegevens uit 2010 vergeleken kan worden. Hiermee is de vragenlijst ook een instrument om de mening over de leefomgeving te monitoren.

De vragenlijst *Leefbaarheid Westernieland* is door een werkgroep van de Vereniging Dorpsbelangen Westernieland opgesteld aan de hand van een voorbeeldvragenlijst uit de gemeente Opsterland. De gemeente Opsterland werkt met de methodiek Dorpsspiegel² sinds 2002. De werkgroep heeft vanuit de voorbeeldvragenlijst de vragen toegesneden op de situatie in Westernieland. De conceptvragenlijst is uitgebreid van feedback voorzien door de werkgroepleden zelf en door de onderzoeker *Leefomgeving* van de Hanzehogeschool Groningen.

De vragenlijst heeft meerkeuze en open vragen in 15 categorieën: persoonskenmerken, werk en vervoersmiddelen, sociale omgeving, verenigingsleven, voorzieningen, Westernieland en omgeving, wonen, veiligheid en overlast, leefbaarheid van het dorp, verkeer en wegen, gebouwen in het dorp, toerisme, cultuurhistorie, minder validen, suggesties en ideeën. De vragenlijst telt 69 vragen, waarvan 22 open vragen; bij een open vraag wordt de respondent uitgenodigd om een antwoord of toelichting te schrijven. Een respondent heeft voor het volledig invullen van de vragenlijst zeker een half uur nodig.

---

² De methodiek Dorpsspiegel wordt goed beschreven in '*Dorpsbewoners maken het dorp. Toolkit bewonersparticipatie platteland*' – onder redactie van R. Engbersen, M. Uytterlinde, S. van Arum en A. van der Kooy (NIZW/LCO/Partoer/Prisma Brabant/Scoop, 2006).

2.2 Respondenten

Westernieland telt 247 inwoners, waarvan 27 kinderen onder de 15 jaar (De Marne, 31-12-2009). In totaal hebben 109 inwoners van Westernieland de vragenlijst ingevuld, waarvan 5 respondenten jonger dan 16 jaar. Hiermee wordt het responspercentage 52% (d.w.z. 109 respondenten / (230 inwoners – rest 22 kinderen =) 208 inwoners. Dit is een mooie respons.

De respondentengroep is een redelijke afspiegeling van de bevolking van Westernieland. De verdeling voor geslacht, leeftijdsopbouw en huishoudengrootte komen voor de respondentengroep en de bevolking van Westernieland redelijk tot goed overeen.

Ongeveer evenveel mannen als vrouwen hebben de vragenlijst ingevuld. De bevolking van Westernieland bestaat ook voor de helft uit mannen en vrouwen. In tabel 1 wordt dat weergegeven. Voor het kenmerk 'geslacht' is de respondentengroep representatief.

Geslacht	Respondentengroep	Westernieland (31-12-2009)
Man	48 (47.5%)	122 (49%)
Vrouw	53 (52.5%)	125 (51%)
Totaal	101	247 (inclusief kinderen tot 12 jaar)

Tabel 1. Geslacht in respondentengroep (n = 101, nr = 9) en in Westernieland

Alle leeftijden van de respondenten zijn vertegenwoordigd. In vergelijking met de inwonersaantallen van Westernieland valt op dat de leeftijdsgroep van 17-30 jaar in de respondentengroep ondervertegenwoordigd is. De leeftijdsgroepen 0-12 jaar werden eigenlijk niet geacht de vragenlijst in te vullen, een aantal respondenten heeft dat wel gedaan. De overige leeftijdsgroepen zijn naar verhouding goed vertegenwoordigd in de respondentengroep. In tabel 2 wordt dat weergegeven.

Leeftijd	Respondentengroep	Westernieland (31-12-2009)
0-8 jaar	1 (.9%)	26 (11%)
9-16 jaar	4 (3.7%)	11 (4%)
17-30 jaar	5 (4.7%)	24 (10%)
31-50 jaar	27(25.2%)	62 (25%)
51-65 jaar	44 (41.1%)	78 (31%)
Ouder dan 65 jaar	26 (24.3%)	46 (19%)
Totaal	107	247

Tabel 2. Leeftijdsgroepen in respondentengroep (n = 107, nr = 2) en in Westernieland

Opvallend is dat de eenpersoonshuishoudens ondervertegenwoordigd zijn in de respondentengroep (tabel 3). De tweepersoonshuishoudens zijn oververtegenwoordigd in de respondentengroep in vergelijking met de gegevens van Westernieland (tabel 3.: 57.4% tegenover 36%). Hierbij gaan we ervan uit dat een tweepersoonshuishouden gelijk staat aan een 'huishouden zonder kinderen'. De respondentengroep is voor het kenmerk 'huishoudengrootte' niet geheel representatief.

Huishoudengrootte	Respondentengroep	Westernieland (CBS, 2009)
1	11 (10.2%)	Eenpersoons - 39%
2	62 (57.4%)	Zonder kinderen – 36%
3	18 (16.7%)	Met kinderen – 26%
4	11 (10.2%)	
5	6 (5.6%)	
Totaal	108	
Gemiddelde huishoudengrootte	2.44	1.9

Tabel 3. Huishoudengrootte in respondentengroep (n = 108, nr = 1) en in Westernieland

Onder de respondenten is geïnventariseerd wat hun geboorteplaats is (tabel 4). Van de respondenten zijn 17 inwoners (16%) in Westernieland geboren, waarvan 13 (76%) inwoners al langer dan 30 jaar in Westernieland wonen. De herkomst van de andere respondenten is heel divers,

is hiermee Westernieland in de respondentengroep een “echt” importdorp? Er zijn geen gegevens voor de totale bevolking van Westernieland beschikbaar om mee te vergelijken.

Geboorteplaats	
Westernieland	17 (16%)
Gemeente De Marne	8 (7%)
Provincie Groningen	37 (34%)
Andere provincies Nederland	39 (36%)
Buitenland	2 (2%)
Onduidelijk aangegeven	4 (4%)
Totaal	109

Tabel 4. Geboorteplaats in de respondentengroep (n = 109)

De respondenten zijn goed verdeeld over hoe lang ze al wonen in Westernieland (tabel 5). Van de respondenten woont 59% langer dan 16 jaar in Westernieland. Maar ook respondenten die korter dan 5 jaar in het dorp wonen zijn vertegenwoordigd in de respondentengroep. Er zijn geen cijfers voor de totale bevolking van Westernieland beschikbaar om mee te vergelijken.

Woonduur in Westernieland	
0-5 jaar	18 (16.5%)
6-15 jaar	27 (24.8%)
16-30 jaar	21 (19.3%)
Langer dan 30 jaar	43 (39.4%)
Totaal	109

Tabel 5. Verdeling naar woonduur in Westernieland (n = 109)

Van 90 respondenten is bekend hoe hun doordeweekse dag eruit ziet (tabel 6). Een derde van de respondenten heeft geen betaald werk (meer) en 62% heeft dat wel. Er zijn geen cijfers voor de totale bevolking van Westernieland beschikbaar om mee te vergelijken.

Doordeweekse dag	
Werk buitenshuis	41 (45.5%)
Werk vanuit huis of eigen bedrijf	15 (16.7%)
Geen betaald werk	30 (33.3%)
School op opleiding	4 (4.5%)
Totaal	90

Tabel 6. Verdeling naar activiteiten op een doordeweekse dag (n = 90)

De werkende respondenten werken in alle arbeidssectoren (tabel 7). Er zijn geen cijfers voor de totale bevolking van Westernieland beschikbaar om mee te vergelijken.

Arbeidssector	
Zorg	15 (25.9%)
Horeca	2 (3.4%)
Industrie	2 (3.4%)
Onderwijs	3 (5.1%)
Detailhandel	4 (6.9%)
Agrarische sector	8 (13.8%)
Bouw en techniek	4 (6.9%)
Overheid	4 (6.9%)
Anders	16 (27.6%)
Totaal	58

Tabel 7. Verdeling naar arbeidssectoren (n = 58)

2.3 Gegevensverwerving

In week 16 van 2010 zijn 219 vragenlijsten door 10 leden van de werkgroep Dorpsspiegel van de Vereniging Dorpsbelangen huis aan huis verspreid in Westernieland en het buitengebied. In de hernieuwde dorpskrant de Nijlandster Krant, jaargang 1, nummer 1 (bijlage 2) was het onderzoek aangekondigd met expliciete vermelding van het doel en belang van het inwonersonderzoek. De leden belden aan en overhandigden de vragenlijst met een mondelinge toelichting uitleg wat de

bedoeling van het onderzoek was. Was men niet thuis, dan belandde de vragenlijst in de brievenbus. Bij de vragenlijst zat een portvrije retourenveloppe. In het bericht in de Nijlandster Krant waren vijf adressen vermeld, waar de ingevulde vragenlijst bezorgd kon worden. Het was de bedoeling, dat alle inwoners van 12 jaar of ouder de vragenlijst zouden invullen. Sommigen gezinnen vonden het overdreven om meer dan één vragenlijst in te vullen. Dit heeft de respons ongetwijfeld beperkt.

Na 14 dagen was het merendeel van de vragenlijsten geretourneerd. In twee gevallen bleek de vragenlijst oningevuld teruggezonden, deze twee vragenlijsten zijn niet meegeteld in de respons. De werkgroepleden hebben geen vragen gehad over het invullen van de vragenlijst. Bij het verwerken van de gegevens bleek wel dat niet iedereen alle vragen had ingevuld. Waar dit belangrijk is, zal het bij de bespreking van de resultaten in het volgende hoofdstuk worden aangegeven. In bijlage 3 staan de frequentieoverzichten van alle vragen (inclusief de open vragen) uit de vragenlijst. De volgorde van de vragenlijst is hierbij leidend.

3. Resultaten

3.1 Waardering leefomgeving van Westernieland

De respondenten hebben in rapportcijfers aangegeven hoe zij de kwaliteit van hun leefomgeving op 14 aspecten zien. Ook gaven de respondenten Westernieland een totaalbeoordeling. In tabel 8 wordt het overzicht gegeven. De waardering van de respondenten loopt nogal uiteen. Het antwoord dat het vaakst gegeven wordt (modus) voor de 14 aspecten, is steeds hoger dan het gemiddelde.

Aspect Leefomgeving	Cijfer (m)	Sd	Modus	Spreiding	Respondenten
1. Werk en Vervoer	5.43	1.71	6	1-8	90
2. Sociale Omgeving	6.77	.95	7	4-9	99
3. Verenigingsleven	6.86	1.02	7	5-10	99
4. Voorzieningen	5.22	1.50	6	1-8	101
5. Westernieland en Omgeving	6.80	1.14	7	4-9	93
6. Wonen	6.81	1.21	7	1-9	95
7. Veiligheid en Overlast	6.36	1.42	7	2-9	100
8. Leefbaarheid	6.90	1.00	7	4-9	101
9. Verkeer en Wegen	5.73	1.38	6	1-8	99
10. Kinderen en jeugd	5.91	1.32	6	2-9	87
11. Gebouwen in het dorp	6.49	1.08	7	3-8	93
12. Toerisme op het dorp	5.53	1.51	6	1-9	94
13. Cultuurhistorie	6.31	1.28	7	2-8	85
14. Toegankelijkheid voor minder validen	5.96	1.38	7	2-10	76
15. Westernieland in het algemeen	6.98	.87	7	5-9	105

Tabel 8. Waardering in gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van de leefomgeving (m=gemiddelde, sd= standaarddeviatie, modus = antwoord dat het vaakst voorkomt); n tussen 85 en 105

Acht aspecten scoren een voldoende cijfer en zes aspecten scoren onder het rapportcijfer 6. De totaalbeoordeling van Westernieland is door bijna alle respondenten gegeven: afgerond een 7. In de volgende paragrafen worden de resultaten voor de 14 aspecten nader beschreven.

3.2 Werk en Vervoer

Bij het aspect Werk en Vervoer gaat het om de waardering voor de wijze waarop men zich verplaatst naar het werk en naar school (tabel 9). De meeste respondenten werken in de gemeenten De Marne en Groningen. Een aantal respondenten geeft aan in meerdere gemeenten te werken.

Werkzaam in de gemeente...	
De Marne	20 (27.8%)
Bedum	4 (5.6%)
Winsum	7 (9.8%)
Eemsmond	10 (13.9%)
Groningen	18 (25.0%)
Zuidhorn	2 (2.8%)
Delfzijl	1 (1.4%)
Loppersum	1 (1.4%)
Anders	9 (12.5%)
Totaal antwoorden	72

Tabel 9. Verdeling naar de gemeente waar men werkzaam is (aantal antwoorden = 72).

Voor het vervoer gebruikt men voornamelijk de auto (tabel 10). Ook de fiets wordt gebruikt voor school- en werkverkeer. Vijf respondenten noemen de trein.

Vervoermiddel naar werk of school	
Fiets	11 (15.5%)
Bus	2 (2.8%)
Auto	45 (63.3%)
Brommer	1 (1.4%)
Benenwagen	1 (1.4%)
Anders (o.a. trein, tractor, bestelbus)	11 (15.5%)
Totaal antwoorden	71

Tabel 10. Verdeling naar gebruik van vervoermiddelen naar school of werk (aantal antwoorden = 71)

Het cijfer dat voor Werk en Vervoer wordt gegeven is een onvoldoende: 5.4. De vraag is of deze waardering samenhangt met de waardering voor Verkeer en Wegen (paragraaf 3.10).

3.3 Sociale omgeving

De sociale omgeving van Westernieland wordt door de respondenten positief gewaardeerd. Voordat zij hun waardering met een 6.8 gaven voor Sociale Omgeving, beantwoordden zij 9 stellingen. Bij de meeste stellingen is meer dan de helft van de respondenten het eens met de inhoud van de stelling (tabel 11). Uitschieter hierbij is stelling 2 over 'het je thuis voelen in Westernieland': 82% voelt zich thuis in Westernieland. Ook stelling 7 dat goede burens om elkaar denken, wordt door 81% beaamd. De stellingen over of men zich een echte Westernieler voelt (stelling 1) en of men zich verbonden voelt met het dorp en de inwoners (stelling 4) worden door de helft van de respondenten bevestigend beantwoord. Opvallend is dat de respondenten over de sociale controle in Westernieland (stelling 6) en de verstandhouding tussen oude inwoners en nieuwkomers (stelling 8) vaker dan bij de andere stellingen het neutrale antwoord kiezen. Alles overziend geven de respondenten de sociale omgeving van Westernieland een voldoende.

Stellingen voor Sociale Omgeving	eens	neutraal	oneens
1 Ik voel me een echte Westernieler	53.2	22.6	19.3
2 Ik voel me thuis in Westernieland	81.6	10.1	8.3
3 Ik heb voldoende sociale contacten in Westernieland	62.0	23.1	13.9
4 Ik voel me verbonden met het dorp en haar inwoners	54.7	35.2	10.2
5 Voor een dorp is saamhorigheid belangrijk	78.3	16.9	4.7
6 Sociale controle is sterk aanwezig op het dorp	49.1	37.0	13.9
7 Goede burens denken om elkaar	80.8	13.8	5.5
8 De verstandhouding tussen oude inwoners en nieuwkomers is goed	42.8	43.8	13.3
9 Het verenigingsleven vergroot de sociale betrokkenheid in het dorp	76.1	19.0	4.8

Tabel 11. Eens – oneens over Sociale Omgeving in percentages, n = tussen 105 en 109)

3.4 Verenigingsleven

Westernieland wordt op het aspect Verenigingen door de respondenten positief gewaardeerd met een 6.9. Van de respondenten is 62% lid van een vereniging in Westernieland. Van deze 65 respondenten geven 57 mensen een opsomming waarvan ze lid zijn. Dit betreft de bekende verenigingen: Dorpsbelangen, Dorpshuis, Toneelvereniging, IJsvereniging, Kaart- en biljartclub. In bijlage 3 wordt een compleet overzicht gegeven van de verenigingen waarvan men lid is. 24 respondenten (37%) geven aan dat ze een functie hebben in een van deze verenigingen. Daarnaast is 30% ook nog eens lid van een vereniging buiten het dorp. Dan gaat het bijvoorbeeld om sport-, historische of kunstverenigingen in Baflo, Winsum of Roodeschool. In tabel 12 staat het overzicht.

Verenigingen	Ja	Nee	Respons
Lid in Westernieland	65 (61.9%)	40 (38.1%)	105
Functie in vereniging in Westernieland	24 (36.9%)	-	-
Lid buiten Westernieland	32 (29.6%)	76 (70.4%)	108

Tabel 12. Lid van een vereniging en verenigingsfunctie (n = 105; n= 108)

De stellingen over de jaarlijkse evenementen in Westernieland worden positief beantwoord. De respondenten vinden dat evenementen de saamhorigheid bevorderen. Volgens de helft van de respondenten zouden er jaarlijks meer evenementen in Westernieland georganiseerd kunnen worden. De respondenten zijn verdeeld over de stelling of kinderen en jongeren voldoende betrokken worden bij verenigingen in het dorp; ook is men verdeeld of er in Westernieland voldoende wordt georganiseerd voor kinderen en jongeren. In tabel 13 staat het overzicht.

Stellingen voor Verenigingsleven	eens	neutraal	oneens
Jaarlijkse evenementen beïnvloeden de saamhorigheid positief	71.9	20.2	4.6
Er zijn onvoldoende jaarlijkse evenementen in Westernieland	48.1	33.3	18.5
Kinderen en jongeren worden voldoende betrokken bij verenigingen	39.3	38.3	22.4
Er wordt genoeg georganiseerd voor kinderen en jongeren	34.6	36.4	29.0

Tabel 13. Eens – oneens over Verenigingsleven in percentages, n = tussen 107 en 109)

3.5 Voorzieningen

De respondenten geven Westernieland voor het aspect Voorzieningen een onvoldoende cijfer, een 5.2. 73 respondenten reageerden uitgebreid over welke voorzieningen zij in Westernieland missen. De gemiste voorzieningen betreffen o.a. een kroeg (18 keer genoemd), een speelplek voor kinderen (17x), goed openbaar vervoer (15x), winkel met pinautomaat (13x), fiets- en wandelpaden (8x), een jeugdsoos (7x), een bibliotheek of - bus (6x), bankjes (3x). De complete lijst staat in bijlage 3.

De voorzieningen die speciaal voor *kinderen* worden gemist, zijn de speeltuin en een jeugdhonk. Deze antwoorden worden door 47 respondenten unaniem gegeven. Ook wordt de school nog drie keer genoemd. Voorzieningen die volgens 23 respondenten ontbreken voor *ouderen*, zijn o.a. bankjes, goede trottoirs, fiets- en wandelpaden (8x), ouderenvervoer (4x), ontmoetings- en steunpunt (5x). Gemiste voorzieningen voor *gehandicapten* betreffen betere trottoirs en wegen (8x) en een rolstoeltoilet in het Dorpshuis (3x). Ook de steiger bij de haven zou rolstoelvriendelijker aangelegd moeten worden (2x).

80% van de respondenten geeft aan dat uit Westernieland voorzieningen zijn verdwenen, die eigenlijk behouden hadden moeten worden. 67 Respondenten noemen de voorzieningen die verdwenen zijn: o.a. de winkels (17x), de school (16x), de bibliobus (15x), het café (7x), de peuterspeelzaal (4x).

De respondenten zijn voor hun dagelijkse levensbehoeften aangewezen op voorzieningen in andere plaatsen en dorpen. De respondenten gaan het vaakst naar Baflo, Winsum en Uithuizen (tabel 14).

Voor mijn dagelijkse levensbehoefte ga ik naar	
Leens	3 (1.2%)
Winsum	66 (26.8%)
Baflo	82 (33.2%)
Ulrum	0 (0.0%)
Eenrum	13 (5.3%)
Uithuizen	46 (18.6%)
Uithuizermeeden	1 (0.0%)
Kollum	0 -
Warffum	7 (2.8%)
Bedum	5 (2.0%)
Zoutkamp	0 -
Groningen	24 (9.7%)
Totaal antwoorden	247 (100%)

Tabel 14. Plaatsen voor dagelijkse levensbehoeften (n tussen 106 en 109)

Voor culturele voorzieningen gaan de respondenten vooral naar Groningen (25x), Winsum (o.a. voor de bibliotheek en het theater, 18x), Baflo (o.a. voor de bibliotheek, 13x), Delfzijl (theater, 7x).

Over de bereikbaarheid van Westernieland met het openbaar vervoer is, antwoordt 48% met “Weet ik niet”. Blijkbaar maken deze respondenten geen gebruik van het openbaar vervoer en kennen ze de (on)mogelijkheden van het openbaar vervoer niet. De andere respondenten zijn verdeeld: een kwart vindt Westernieland goed bereikbaar en het andere kwart niet. 30 respondenten geven suggesties over de verbetering van het openbaar vervoer. Dat zijn o.a. een busuurdienst die aansluiting geeft op de trein vanuit Baflo (12x) en frequentere busdiensten (11x).

De behoefte aan een dorpskrant bestaat bij 70% van de respondenten. 32 respondenten geven aan, dat zij aan de dorpskrant een bijdrage willen geven of in de redactie willen plaatsnemen.

3.6 Westernieland en de Omgeving

De respondenten geven voor Westernieland en haar Omgeving een 6.8. Over de recreatieve voorzieningen zijn de respondenten het positiefst; maar de uitstraling, het groen en het groenonderhoud laten te wensen over (tabel 15).

Stellingen voor Westernieland en Omgeving	eens	neutraal	oneens
Ons dorp heeft een goede uitstraling	25.9	26.8	47.2
Het groen en de beplanting in het dorp zien er goed uit	24.2	14.8	50.9
De gemeenten besteedt voldoende aandacht aan groenonderhoud	28.9	16.8	54.2
Er zijn voldoende recreatieve voorzieningen in de omgeving	44.5	30.6	25.0

Tabel 15. Eens – oneens over Westernieland en Omgeving - in percentages, n = 108 -109

De respondenten hebben uitgebreid aangegeven welke plekken in Westernieland en haar omgeving zij mooi en lelijk vinden. De mooiste plekken zijn de omgeving van de kerk (23x), het eigen huis en de tuin (15x) en de omgeving van de haven (12x). De lelijkste plekken zijn de Addingalaan (14x), de omgeving van Kaakhorn (12x) en verschillende particuliere woningen. De respondenten benoemen de particuliere woningen zelfs met bijbehorend adres.

3.7 Wonen

Het wonen in Westernieland krijgt een voldoende (7-). De respondenten zijn tevreden over hun eigen woning. Een kwart van de respondenten vindt dat de buurt er beter uit zou kunnen zien. Geschikte woningen voor starters en ouderen ontbreken volgens een derde deel van de respondenten. In tabel 16 staat het overzicht.

Van de respondenten heeft 13% de wens om in de komende tijd te gaan verhuizen. Driekwart van de respondenten hebben een eigen een woning. Iets minder dan de helft vindt dat er te weinig koopwoningen zijn en 72% is van mening dat het ontbreekt aan starterwoningen in Westernieland. 44% respondenten vindt dat er te weinig goedkope huurtoeslagwoningen in Westernieland zijn, en 51% vindt er voldoende van deze woningen zijn. Voor goedkope starterwoningen zegt respectievelijk

59% zegt dat er te weinig van zijn en 38% vindt dat er voldoende zijn. Ten aanzien van dure huurwoningen zegt 21% dat er te weinig van zijn en 60% vindt er voldoende van zijn. Ditzelfde beeld zien we ook voor de dure koopwoningen, respectievelijk 13% zegt 'te weinig' en 69% zegt 'voldoende'. Twaalf respondenten zouden graag een bouwkvael in Westernieland willen hebben. Het is niet gevraagd of dit voor een woning of een woning met bedrijf is.

Stellingen voor Wonen	eens	neutraal	oneens
Ik ben tevreden over mijn woning	89.8	4.6	5.6
Ik vind dat onze buurt er netjes uitziet	58.4	17.6	24.1
Er zijn voldoende geschikte huizen voor jongeren en jonge gezinnen	27.4	34.0	38.7
Er zijn voldoende geschikte huizen voor ouderen	30.5	35.8	33.7

Tabel 16. Eens – oneens over Wonen – in percentages, n = tussen 95 en 108)

3.8 Veiligheid en Overlast

Het aspect Veiligheid en Overlast in Westernieland krijgt een 6.4 van de respondenten. Het betreft hier een beoordeling over de verkeersveiligheid, straatverlichting, het veiligheidsgevoel en storende zaken (hondenpoep en lawaai). Ondanks de voldoende zijn de respondenten het met de meeste stellingen oneens (tabel 17). Het veiligheidsgevoel voor thuis en op straat is goed, meer dan 80% is het eens met deze twee stellingen.

Tweederde van de respondenten vindt de situatie in Westernieland en de schoolroutes onveilig. Dit zal ook de mening over of het een veilig dorp is voor kinderen om op te groeien, hebben beïnvloed. Minder dan de helft (46%) is het met deze stelling eens.

Driekwart van de respondenten vindt de wijkagent niet voldoende zichtbaar dan wel niet bereikbaar. 20% van de respondenten vindt de straatverlichting onvoldoende. Een derde van de respondenten ervaart overlast op de een of andere manier. 58% van de respondenten geeft aan anderen op hun storende gedrag te durven aanspreken.

De redenen dat de straatverlichting te wensen over laat, worden door 23 respondenten aangegeven: bij de kerk en in de Dirk Wierengastraat zijn te weinig straatlantaarns, maar ook staan de lantaarnpalen te ver uit elkaar of wordt de straling gehinderd door het gebladerte van de bomen.

Stellingen voor Veiligheid en Overlast	eens	neutraal	oneens
De verkeersveiligheid in het dorp is goed	25.7	7.6	66.7
Er zijn voldoende verkeersremmende maatregelen	15.1	16.0	68.9
De omgeving van het dorps huis is verkeersveilig	16.9	17.0	66.0
De omgeving van de kerk is verkeersveilig	17.8	13.1	69.2
Ik ervaar de schoolroutes als veilig	11.9	24.8	63.4
Het is een veilig dorp voor kinderen om op te groeien	46.1	24.5	29.4
Ik voel me veilig in mijn huis	89.6	5.7	3,8
Ik voel me veilig op straat	81.1	8.5	10.4
Ik durf mensen aan te spreken als ik me stoort aan hun gedrag	57.7	33.7	8.7
De wijkagent is voldoende zichtbaar en bereikbaar	5.1	20.4	74.5
Er is voldoende straatverlichting in mijn dorp	61.9	17.1	21.0
Ik ervaar overlast (hondenpoep, auto's op de stoep, lawaai, jeugd)	35.2	23.8	41.0

Tabel 17. Eens – oneens over Veiligheid en Overlast – in percentages, n = tussen 98 en 107)

3.9 Leefbaarheid van het dorp

De leefbaarheid van het dorp krijgt een 7- van de respondenten. De respondenten hebben aspecten van leefbaarheid beoordeeld – aanwezigheid van bankjes en prullenbakken, de plek van de glascontainer en de papiercontainer en het gemis aan recreatieve voorzieningen. Hiermee is vooral de fysieke leefbaarheid gemeten.

Ruim 60% van de respondenten vindt dat er meer bankjes en prullenbakken in het dorp moeten komen. Bankjes moeten vergezeld gaan van prullenbakken. Geschikte plaatsen voor bankjes en prullenbakken zijn volgens de respondenten: bij de ijsbaan, de speeltuin, de kerk, de zeedijk, het

fietspad richting Pieterburen en Kaakhorn. Kortom, overal waar je een mooi uitzicht hebt. Bij parkeerplekken zouden ook prullenbakken moeten komen (3x).

Het gebruik van de glasbak door de respondenten is hoog: 88% brengt zijn glaswaren naar de glasbak. De respondenten vinden dat de glasbak op een geschikte plek staat. Tien respondenten hebben suggesties voor een betere plek, bijvoorbeeld een ondergrondse opslag (3x). De papiercontainer wordt door 91% gebruikt. 88% procent vindt dat de papiercontainer op een geschikte plek staat.

Onder de respondenten is geïnventariseerd of zij paden, routes en visplaatsen missen (tabel 18). Dat blijkt met name voor fiets- en wandelpaden het geval te zijn. De respondenten hebben hun suggesties over de fietspaden opgeschreven: rondje Westernieland, naar Baflo, Den Andel, Rasquert, Pieterburen, over het boerenland, naar de vogelkijkhut, voor de schoolroutes. “ Overal rondom en in het dorp. Er is ruimte genoeg op het dorp”.

Recreatieve voorziening	Ja
Fietspaden	45 (52.9%)
Wandelpaden	32 (29.4%)
Ruiterpaden	14 (16.3%)
Kanoroutes	8 (9.3%)
Visplaatsen	5 (5.9%)
Anders	2 (1.8%)
Totaal antwoorden	106

Tabel 18. Het gemis aan paden, routes en visplaatsen (aantal antwoorden door n = 85 - 86)

Van de respondenten vindt 91% dat het kerkhof goed wordt onderhouden.

3.10 Verkeer en Wegen

Het aspect Verkeer en Wegen van Westernieland krijgt een onvoldoende (5.7) van de respondenten. Eerder werd de verkeersveiligheid ook al negatief beoordeeld (paragraaf 3.8). De vragen van dit

onderdeel van de vragenlijst beperkten zich tot de mening over de parkeerplekken. 57% van de respondenten vindt dat er onvoldoende parkeerplekken op het dorp zijn. De problemen van het parkeren worden vooral bij het dorps huis (54.4%), bij de kerk (40%), bij PWC (32.2%) en bij de begraafplaats (26.7%) ervaren. Het parkeren op de stoep wordt door 38 (42.2%) respondenten als een probleem ervaren. Het parkeren bij het biljartcentrum, Kaakhorn, de haven en de dijk ervaart men nauwelijks als een probleem.

3.11 Kinderen en jeugd

Westernieland wordt voor het aspect Kinderen en Jeugd beoordeeld met een 6-. Dat hangt samen met het ontbreken van een speelterrein, waar een sterke behoefte aan is. 84% van de respondenten vindt dat er een speelterrein (met bankjes en prullenbakken) moet komen. Dit speelterrein mag van 80% van de respondenten op de huidige locatie komen. De speeltoestellen moeten uitnodigen tot spel en beweging. Klimmen, springen, crossen, glijden, maar ook picknicken moeten mogelijk zijn op het speelterrein.

De helft van de respondenten vindt dat er ook behoefte is aan een ontmoetingsplek voor jongeren tussen de 14 en 20 jaar. Er was geen vraag opgenomen hoe deze voorziening er moet uitzien en waar deze gesitueerd moet zijn.

3.12 Gebouwen in het dorp

De respondenten van Westernieland zijn te spreken over hun beeldbepalend kerkgebouw. Iets meer dan 60% wil het zicht op de kerk verbeteren en 90% ondersteunt het idee om de kerk vaker voor publiek open te stellen. Vijfentwintig respondenten willen aan dat laatste hun medewerking verlenen. De respondenten geven de gebouwen (en niet alleen de kerk) van Westernieland een 6.5.

3.13 Toerisme

De huidige situatie en de kansen voor toerisme in Westernieland krijgen van de respondenten een 5.5. 47% van de respondenten ziet kansen voor toerisme in Westernieland. De respondenten geven

de volgende suggesties: een minicamping, bed en breakfasts, fiets- en wandelpaden, kleine recreatie en horeca langs de weg, fietsenverhuur, kanoverhuur, vogelexcursies, beeldentuin. Iets meer dan de helft van respondenten ziet geen kansen voor meer toerisme in en rond het dorp. Ook geven enkele respondenten aan dat de rust en de ruimte recreatieve waarden zijn die voor toeristen voor zich moeten spreken. Dat is beter dan de overlast zoals in Pieterburen.

3.14 Cultuurhistorie

De respondenten vinden dat er over de hele linie meer aandacht moet worden besteed aan de cultuurhistorische elementen in het landschap en het dorp. Aan het Monument Landaanwinning hoeft volgens de respondenten het minst aandacht besteed te worden. Bijzonder is dat Kaakhorn zoveel meer aandacht verdiend, volgens 58% van de respondenten. De cultuurhistorische aspecten van Westernieland worden gewaardeerd met een 6.3.

Cultuurhistorische elementen	Ja, meer aandacht
Dobbes	37 (40.2%)
Monument Landaanwinning	11 (12.0%)
Kaakhorn	53 (57.6%)
Slikken	16 (17.4%)
Robbenjagers	21 (22.8%)
Oude Dijk	21 (22.8%)

Tabel 21. Meer aandacht voor de cultuurhistorische elementen (n = 92)

3.15 Minder validen

De respondenten vinden dat het dorp toegankelijker moet worden voor minder validen. 70% geeft aan dat er aanpassingen moeten komen. Dat zijn aanpassingen voor voetpaden en trottoirs van met name de Dirk Wierengastraat – betere op- en aflopen, geen losse tegels en vlakke bestrating. De respondenten geven aan dat auto's die op de stoep worden geparkeerd een blokkade vormen voor mensen in rolstoelen of met rollators. Ook de fietspaden en de vissteiger bij de haven kunnen

rolstoelgeschikter worden gemaakt. Het aspect van de toegankelijkheid voor minder validen in Westernieland kreeg van de respondenten een nipte (on)voldoende, een 6-.

3.16 Waardering van Westernieland

De respondenten hebben zich met hun antwoorden op de vragenlijst kritisch getoond met hun vijven en zessen voor de verschillende aspecten van de leefomgeving, maar ook veel suggesties gegeven. In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van de ideeën en suggesties die de respondenten bij de laatste vraag in de vragenlijst hebben neergeschreven. 11 respondenten hebben naam en adres achtergelaten als aanmelding om actief in bestuur of dorpskrant te worden.

Aan het einde van de vragenlijst gaven 105 respondenten Westernieland een eindcijfer, nadat zij de afzonderlijke aspecten al van een cijfer hadden voorzien. De respondenten geven Westernieland het hoogste gemiddelde cijfer, namelijk een 7. De spreiding van de cijfers ligt tussen de 5 en 9. De rapportcijfers op de 14 aspecten zijn niet hoog en de gemiddelden verschillen niet erg van elkaar. Dat de algemene waardering voor Westernieland een 7 scoort, moet wel de tevredenheid en toch de trots over het dorp weerspiegelen.

4. Conclusie en discussie

4.1 Conclusie

De onderzoeksvraag voor het inwonersonderzoek in Westernieland luidt:

Wat vinden inwoners van Westernieland van

- **het wonen in en de omgeving van Westernieland;**
- **de voorzieningen in Westernieland;**
- **de sociale omgeving en het verenigingsleven;**
- **de kansen voor de lokale economie**
- **de toegankelijkheid, het vervoer en de veiligheid?**

De respondentengroep mag representatief worden geacht voor de bevolking van Westernieland. De respons was 52%, waarbij de verdeling van geslacht, leeftijd en huishoudengrootte van de respondentengroep goed overeenkomen met de populatie van Westernieland. De resultaten zijn daarmee geldig voor alle inwoners van Westernieland.

Als ordening voor de onderzoeksresultaten van de 14 onderzochte aspecten kiezen we de 5 indicatoren voor *kwaliteit van leven (of leefomgeving)*:

1. het wonen (de woning, de woonomgeving);
2. de zorg voor de dagelijkse levensbehoeften;
3. het sociale relaties (de sociale netwerken in de omgeving);
4. werk en inkomen (ook de kansen op werk en inkomen);
5. veiligheid en vervoer(smogelijkheden).

De 14 aspecten met hun gemiddelde cijfers zien er (nogmaals) als volgt uit:

Onderzochte aspecten	Gemiddelde beoordeling
1. Werk en Vervoer	5.43
2. Sociale Omgeving	6.77
3. Verenigingsleven	6.86
4. Voorzieningen	5.22
5. Westernieland en Omgeving	6.80
6. Wonen	6.81
7. Veiligheid en Overlast	6.36
8. Leefbaarheid	6.90
9. Verkeer en Wegen	5.73
10. Kinderen en jeugd	5.91
11. Gebouwen in het dorp	6.49
12. Toerisme op het dorp	5.53
13. Cultuurhistorie	6.31
14. Toegankelijkheid voor minder validen	5.96
Westernieland in het algemeen	6.98

Als deze gegevens geordend worden aan de hand van de 5 indicatoren voor *kwaliteit van de leefomgeving*, ontstaat het volgende beeld:

Indicator Kwaliteit van Leven	Onderzochte aspecten	Gemiddelde cijfer (afgerond)
Wonen	5, 6, 8, 10, 11, 13	6.5
Zorg en dagelijkse voorzieningen	4	5.2
Sociale relaties	2, 3,	6.8
Kans op werk en inkomen	12	5.5
Veiligheid en vervoer	1, 7, 9, 14	5.9
Algemene waardering Westernieland gegeven door respondenten		7.0

Over het **wonen** in Westernieland zijn de inwoners erg tevreden, die tevredenheid begint bij de eigen woning. Mensen voelen zich thuis in Westernieland en zij waarderen de rust en ruimte van de omgeving. De veiligheid voor de kinderen en ouderen is een zorgpunt. De verkeerssituatie van de Dirk Wierengastraat speelt hierbij een belangrijke rol, maar ook de schoolroutes dragen niet bij aan een onbezorgd gevoel. De mogelijkheden om te recreëren in de omgeving kunnen verbeterd worden door wandel- en fietspaden.

De inwoners van Westernieland missen in Westernieland **voorzieningen** die bij het dagelijks leven horen als winkels, de bibliotheek en de sociale ontmoetingsplekken van de horeca. De meeste mensen zijn in staat deze voorzieningen in buurdorpen en –gemeenten te betrekken. De onvoldoende die voor dit aspect werd uitgedeeld, kan dus ook een voldoende voor de eigen regelkracht zijn.

Het dorp met haar activiteiten van **verenigingen en haar saamhorigheid** wordt positief ervaren. Veel oudere inwoners wonen al lang in Westernieland. Er zou wat meer aandacht mogen komen voor het contact tussen ‘oude’ inwoners en nieuwkomers. Veel inwoners zijn voor hun sociale contacten niet afhankelijk van het dorp.

De kansen van Westernieland om met toerisme (kleine) **werkgelegenheid** te scheppen, wordt door de inwoners vrij gering geschat. Eigenlijk hinken de inwoners op twee gedachten: toerisme is een kans voor de lokale economie, maar het bedreigt ook de rust.

De **verkeersveiligheid en de fysieke veiligheid** van Westernieland wordt niet positief gewaardeerd. De wegen, voetpaden en straatverlichting vragen om meer onderhoud en ingrepen. De toegankelijkheid voor ouderen en minder validen laat te wensen over, terwijl de verkeersveiligheid voor ouders met kinderen een zwaar punt is.

Maar in zijn **algemeenheid** kan gesteld worden dat de inwoners van Westernieland tevreden zijn over hun leefomgeving. Veel inwoners wonen al jaren in Westernieland. Inwoners zijn niet zo tevreden over de infrastructuur (wegen, paden en verlichting), het onderhoud daaraan en de verkeersveiligheid. Die zaken liggen deels buiten hun invloedssfeer. De inwoners zijn behoudend over nieuwe bedrijvigheid in het dorp; voor alles is de inwoner gesteld op Westernieland als plek van *rust en ruimte*!

4.2 Discussie

De gegevens uit het inwonersonderzoek zijn waardevol voor het opstellen van een dorpsvisie voor Westernieland. Het is aan te bevelen om hierbij te kiezen voor ‘kwaliteit van de leefomgeving’ in plaats van de term ‘leefbaarheid’. ‘Leefbaarheid’ heeft al snel een normatief karakter (“dat is niet leefbaar”). Het begrip ‘leefomgeving’ klinkt objectiever.

Voor een volgend inwonersonderzoek moet de vragenlijst worden herzien. De huidige vragenlijst kan worden verbeterd: korter, een logischer opbouw en minder open vragen. Dit voorkomt een onnodige non respons bij de afzonderlijke vragen. Ook moet de vragenlijst er aantrekkelijker uitzien. In bijlage 5 worden suggesties voor verbeteringen van de vragen gegeven.

De respondentengroep is representatief voor de bevolking van Westernieland en buitengebied. De kinderen tot 12 jaar waren uitgesloten van het onderzoek. Het ligt niet in de verwachting, dat de onderzoeksresultaten, als ze wel hadden deelgenomen aan het onderzoek, er heel anders hadden uitgezien. In het aanvullende onderzoek van Lara Jahns (2010) komt de mening van de kinderen over Westernieland wel uitgebreid aan de orde.

De wijze van gegevensverzameling is goed verlopen. Als men in een vervolgonderzoek van alle gezinsleden een ingevulde vragenlijst wil ontvangen, moet daar nog meer de nadruk op worden gelegd. Een kleine persoonlijke attentie kan soms helpen om mensen tot het invullen van een vragenlijst te bewegen.

Bronnen

Engbersen R. ,M. Uytterlinde, S. van Arum en S. van der Kooy (redactie) (2006). *Dorpsbewoners maken het dorp. Toolkit bewonersparticipatie platteland*. NIZW/LCO/Partoer/Prisma Brabant/Scoop.

Leve(n)de dDorpen hebben plannen op de planken. Uit: www.groningerdorpen.nl. Geraadpleegd op 28 mei 2010.

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Kenniscentrum
Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte